

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK JMÉNEM REPUBLIKY

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátě složeném z předsedy Mgr. Radovana Havelce a soudců JUDr. Jaroslava Vlašína a JUDr. Jana Vyklického v právní věci žalobce **P. Č.**, proti žalovanému **Krajskému soudu v Brně**, se sídlem Brno, Rooseveltova 16, v řízení o kasační stížnosti žalobce proti usnesení Krajského soudu v Českých Budějovicích ze dne 26. 5. 2014, č. j. 10 Na 113/2013 - 48,

t a k t o :

- I.** Kasační stížnost **s e z a m í t á .**
- II.** Žalobce **n e m á p r á v o** na náhradu nákladů řízení o kasační stížnosti.
- III.** Žalovanému **s e** náhrada nákladů řízení o kasační stížnosti **n e p ř i z n á v á .**

O d ů v o d n ě n í :

Žalobce brojí včas podanou kasační stížností proti usnesení Krajského soudu v Českých Budějovicích ze dne 26. 5. 2014, č. j. 10 Na 113/2013 - 48, kterým bylo zastaveno řízení o jeho žalobě z důvodu nezaplacení soudního poplatku.

Žalobce podal ke Krajskému soudu v Brně žalobu, kterou se domáhal ochrany před nezákonným zásahem žalovaného. Současně žalobce požádal o osvobození od soudních poplatků a o ustanovení zástupce pro řízení před soudem. Usnesením Nejvyššího správního soudu ze dne 17. 10. 2013, Nad 43/2013 – 17, přikázal tento soud věc k projednání a rozhodnutí Krajskému soudu v Českých Budějovicích. Výzvou ze dne 26. 11. 2013 vyzval krajský soud žalobce, necht' vyplní a doručí formulář, obsahující prohlášení o jeho osobních, majetkových a výdělkových poměrech a svá tvrzení podpoří příslušnými doklady, a to ve lhůtě jednoho týdne ode dne doručení výzvy. Na tuto výzvu žalobce nereagoval. Usnesením ze dne 18. 12. 2013, č. j. 10 Na 113/2013 – 27, krajský soud zamítl žalobcovu žádost o osvobození od soudních poplatků i o ustanovení zástupce. Současně byl usnesením ze dne 18. 12. 2013, č. j. 10 Na 113/2013 – 33, žalobce vyzván k zaplacení soudního poplatku ve výši 4.000 Kč

(za žalobu a za dva návrhy na vydání předběžného opatření), a to ve lhůtě sedmi dnů ode dne doručení usnesení. Stěžovatel usnesení na č. l. 27 napadl kasační stížností. Nejvyšší správní soud kasační stížnost zamítl, a to rozsudkem ze dne 30. 4. 2014, č. j. 9 As 25/2014 – 11 (v právní moci od 14. 5. 2014). Soudní spis byl po vyřízení kasační stížnosti krajskému soudu vrácen dne 20. 5. 2014. Usnesením ze dne 26. 5. 2014, č. j. 10 Na 113/2013 – 48 (nyní napadeným kasační stížností), následně krajský soud řízení o žalobě zastavil; toto usnesení bylo žalobci doručeno dne 6. 6. 2014.

Krajský soud v odůvodnění napadeného usnesení zrekapituloval shora popsany skutkový stav, přičemž zejména poukázal na to, že usnesením ze dne 18. 12. 2013, č. j. 10 Na 113/2013 – 33, byl žalobce vyzván k úhradě soudního poplatku za žalobu ve lhůtě sedmi dnů ode dne doručení výzvy, přičemž byl i poučen o následcích nesplnění této výzvy. Předmětné usnesení bylo žalobci doručeno dne 23. 12. 2013. Ke dni vydání rozhodnutí nebyl soudní poplatek uhrazen, a proto krajskému soudu nezbylo, než řízení o žalobě zastavit postupem podle § 9 odst. 1 zákona č. 549/1991 Sb., o soudních poplatcích, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákon o soudních poplatcích“).

Usnesení krajského soudu napadl žalobce (dále jen „stěžovatel“) včasnou kasační stížností, v níž explicitně neodkázal na žádný zákonný důvod podle § 103 soudního řádu správního (dále též „s. ř. s.“). Z obsahu kasační stížnosti i samotné povahy napadeného soudního rozhodnutí je nicméně zřejmé, že stěžovatelem může být tvrzen toliko kasační důvod podle § 103 odst. 1 písm. e) s. ř. s., který jako jediný dopadá na případy přezkumu rozhodnutí o zastavení řízení. Dle judikatury se pod tímto důvodem kasační stížnosti (nezákonnost rozhodnutí o odmítnutí návrhu nebo o zastavení řízení) fakticky skrývají i další důvody uvedené v § 103 odst. 1 písm. a), c), d) s. ř. s.; z povahy věci je vyloučen jen důvod podle § 103 odst. 1 písm. b) s. ř. s. Právní subsumpce kasačních důvodů pod konkrétní písmena § 103 odst. 1 s. ř. s. je věcí právního hodnocení věci kasačním soudem a nezakládá proto nedostatek návrhu. K tomu srov. například rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 8. 1. 2004, č. j. 2 Afs 7/2003 – 50, publikovaný pod č. 161/2004 Sb. NSS (všechna citovaná rozhodnutí zdejšího soudu jsou dostupná z www.nssoud.cz).

Stěžovatel v kasační stížnosti brojí mnoha, ne zcela srozumitelnými, námitkami vůči tomu, jak krajský soud postupoval v nyní projednávané věci. Zpochybňuje způsob zařazení jeho věci do rejstříku *Na*, což má být v rozporu se soudním řádem správním i s kancelářským řádem. Stěžovatel namítl, že krajský soud „*neodůvodnil zastavení procesu necelých 14 dní od doručení rozsudku NSS, tedy arogantně zneužil moci*“. Tvrdí, že lhůta k zaplacení soudního poplatku, stanovená usnesením na č. l. 33, byla příliš krátká pro osobu v hmotné nouzi. Považuje za nesmyslné, že každé rozhodnutí krajského soudu je pravomocné, a ptá se, jaký smysl má potom kasační stížnost (navíc údajně přípustná), když proces může být zastaven před vydáním rozhodnutí o kasační stížnosti, která směřovala proti rozhodnutí o neosvobození od soudních poplatků. Převážná část dalších námitek stěžovatele pak polemizuje s usnesením krajského soudu na č. l. 27, kterým byla zamítnuta jeho žádost o osvobození od soudních poplatků a o ustanovení zástupce.

Žalovaný se ke kasační stížnosti nevyjádřil.

Nejvyšší správní soud nejprve zkoumal formální náležitosti kasační stížnosti a konstatoval, že je podána včas a jde o rozhodnutí, proti němuž je kasační stížnost přípustná; ze soudního spisu nicméně zjevně vyplývá absence dvou podmínek řízení. Především nebyl zaplacen soudní poplatek za kasační řízení [§ 2 odst. 2 písm. b) a § 4 odst. 1 písm. d) zákona o soudních poplatcích a položka 19 Sazebníku poplatků, který tvoří přílohu jmenovaného zákona] a stěžovatel též není zastoupen advokátem (§ 105 odst. 2 s. ř. s.). Zdejší soud nicméně

pokračování

na těchto náležitostech pro specifičnost případu netrval, neboť stěžovatel se domáhá zrušení rozhodnutí, jímž bylo předmětné řízení zastaveno právě pro nezaplacení soudního poplatku (obdobně viz například rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 24. 10. 2007, č. j. 1 Afs 65/2007 – 37).

Nejvyšší správní soud tedy přezkoumal napadené usnesení v rozsahu podané kasační stížnosti (§ 109 odst. 3, věta před středníkem s. ř. s.) a z důvodů v ní uvedených (§ 109 odst. 4, věta před středníkem s. ř. s.). Ve věci přitom rozhodl bez nařízení jednání, za podmínek vyplývajících z § 109 odst. 2, věty první s. ř. s.

Kasační stížnost není důvodná.

Nejvyšší správní soud předně konstatuje, že námitkami směřujícími proti usnesení krajského soudu ze dne 18. 12. 2013, č. j. 10 Na 113/2013 – 27, se nemohl nikterak zabývat, neboť toto rozhodnutí již bylo předmětem kasačního přezkumu, vyvolaného ze strany stěžovatele. Kasační stížnost přitom byla zamítnuta, a to rozsudkem zdejšího soudu ze dne 30. 4. 2014, č. j. 9 As 25/2014 – 11, který nabyl právní moci dne 14. 5. 2014. V této věci tedy existuje překážka věci pravomocně rozhodnuté (*res iudicata*), z čehož plyne, že uvedené rozhodnutí nemůže být znovu podrobeno kasačnímu přezkumu [§ 46 odst. 1 písm. a) s. ř. s. ve spojení s § 120 s. ř. s.]. Z obsahu kasační stížnosti lze nicméně dovodit, že stěžovatelovy námitky vůči usnesení na č. l. 27 byly koncipovány spíše jako podklad jeho argumentace, směřující vůči usnesení na č. l. 48, kterým bylo řízení zastaveno. Stěžovatel se v kasační stížnosti ostatně výslovně dovolával zrušení (*kasace*) pouze usnesení krajského soudu na č. l. 48. Z tohoto důvodu nepovažoval Nejvyšší správní soud usnesení na č. l. 27 za předmět kasačního přezkumu a nerozhodoval proto o něm samostatným výrokem.

Stěžovatel v kasační stížnosti polemizoval se samotnou koncepcí soudního řízení správního a zpochybňoval smysl kasační stížnosti, která nemá ze zákona odkladný účinek, a tedy může nastat situace, že krajský soud řízení zastaví pro nezaplacení soudního poplatku ještě před tím, než kasační soud rozhodne o kasační stížnosti, směřující proti usnesení krajského soudu o nepřiznání osvobození od soudních poplatků. Stěžovatelem zpochybňovanou právní úpravou a popsanou procesní situací se v nedávné době zabýval rozšířený senát Nejvyššího správního soudu ve svém usnesení ze dne 20. 5. 2014, č. j. 3 As 125/2012 – 43. Rozšířený senát především jednoznačně konstatoval, že „[p]roti usnesení krajského soudu, jímž byla zamítnuta žádost o osvobození od soudních poplatků (§ 36 odst. 3 s. ř. s.), je přípustná kasační stížnost.“ Dále uvedl, že „[v]ýchodiskem pro postup krajského soudu přitom musí být zachování procesních práv účastníků řízení nahlížených perspektivou jejich ústavního základu. Souvisí-li tedy právo napadnout rozhodnutí (zde o neosvobození od soudních poplatků) opravným prostředkem (zde kasační stížností), musí soud postupovat tak, aby účastníku řízení fakticky neznamenalo výkon tohoto práva. V opačném případě by totiž mohl být postup krajského soudu shledán rozporným s právem na soudní ochranu ve smyslu článku 36 odst. 1 Listiny základních práv a svobod. V zásadě by tedy krajský soud měl přistoupit k zastavení řízení pro nezaplacení soudního poplatku až poté, kdy uplynula lhůta pro podání kasační stížnosti proti neosvobození od soudního poplatku (pokud krajský soud rozhodoval o odpovídajícím návrhu) a krajský soud ověřil u Nejvyššího správního soudu, že usnesení o neosvobození od soudních poplatků nebylo napadeno kasační stížností.“ Jinými slovy, zdejší soud apeloval na krajské soudy, aby k zastavení řízení pro nezaplacení soudního poplatku (po neosvobození od soudních poplatků), přistupovaly obezřetně a nejprve si ověřily, zda nebyla proti usnesení o neosvobození od soudních poplatků podána kasační stížnost. Pokud by bylo zjištěno, že kasační stížnost podána nebyla a současně již uplynula lhůta k tomu určená, pak krajskému soudu již nic nebrání řízení zastavit. V situaci, kdy krajský soud zjistí, že kasační stížnost podána byla, vyplývá ze setrvalé soudní praxe povinnost krajského soudu vyčkat na rozhodnutí Nejvyššího správního soudu o kasační stížnosti, tzn., že dokud není

o kasační stížnosti rozhodnuto, nesmí řízení o žalobě zastavit (srov. obdobně rozsudek zdejšího soudu ze dne 12. 5. 2005, č. j. 2 Afs 132/2004 - 91, publikovaný pod č. 608/2005 Sb. NSS). Tomuto požadavku krajský soud dostal.

Stěžovatel nicméně napadl i postup krajského soudu poté, co bylo rozhodnuto o jeho kasační stížnosti, směřující proti usnesení o nepřiznání osvobození od soudních poplatků. Tvrdí, že krajský soud neodůvodněně zastavil řízení o žalobě již necelých 14 dní od doručení rozsudku Nejvyššího správního soudu. Jak již bylo konstatováno shora, zdejší soud zamítl stěžovatelovu kasační stížnost, směřující proti usnesení krajského soudu ze dne 18. 12. 2013, č. j. 10 Na 113/2013 – 27, rozsudkem, který nabyl právní moci dne 14. 5. 2014. Soudní spis byl po rozhodnutí o kasační stížnosti krajskému soudu doručen dne 20. 5. 2014. Dne 26. 5. 2014 krajský soud vydal usnesení č. j. 10 Na 113/2013 – 48, kterým řízení o žalobě zastavil; přitom se odvolal na výzvu k zaplacení soudního poplatku v jeho usnesení ze dne 18. 12. 2013, č. j. 10 Na 113/2013 - 33. Z judikatury zdejšího soudu (srov. například rozsudek ze dne 19. 11. 2008, č. j. 1 As 75/2008 – 77) se přitom podává, že obsahuje-li usnesení o nepřiznání osvobození od soudních poplatků též výzvu k zaplacení soudního poplatku ve stanovené lhůtě, je podáním kasační stížnosti proti tomuto usnesení tato výzva konzumována, respektive se stává neúčinnou. Je proto povinností krajského soudu vyzvat žalobce po doručení rozhodnutí o kasační stížnosti opětovně k zaplacení soudního poplatku, určit mu k tomu přiměřenou lhůtu a poučit jej o následcích nezaplacení. Pokud tak krajský soud neučiní a řízení o žalobě bez dalšího zastaví, dopustí se vady řízení, která může mít vliv na zákonnost usnesení o zastavení řízení [§ 103 odst. 1 písm. e) s. ř. s.]. Z předloženého spisu krajského soudu je patrné, že v projednávané věci krajský soud popsáním způsobem nepostupoval a dopustil se tak vady řízení. Na uvedeném závěru ničeho nemění ani fakt, že samotná výzva k zaplacení soudního poplatku nebyla vtělena přímo do rozhodnutí o nepřiznání osvobození od soudních poplatků (usnesení obsahující předmětnou výzvu k zaplacení soudního poplatku bylo vydáno ve stejný den jako usnesení o nepřiznání osvobození od soudních poplatků, jako přímý procesní důsledek vyřízení žádosti o osvobození od soudních poplatků). Nejvyšší správní soud proto v nyní projednávaném případě považuje výzvu k zaplacení soudního poplatku, vydanou samostatně dne 18. 12. 2013 pod č. j. 10 Na 113/2013 – 33, za zkonsumovanou podanou kasační stížností.

Po zvážení všech okolností případu stěžovatele a dalších okolností známých zdejšímu soudu z úřední činnosti lze nicméně konstatovat, že zmiňovaný procesní deficit vliv na zákonnost usnesení o zastavení řízení neměl. Těmito okolnostmi jsou zejména extrémně vysoký počet sporů zahajovaných stěžovatelem s průběžně vzrůstající tendencí (v současné době již více než tisíc sporů před Nejvyšším správním soudem), dále převážně zjevně šikanozní způsob uplatňování práv stěžovatele před soudem se stejným nebo velice podobným průběhem (k tomu viz například rozsudek ze dne 7. 6. 2012, č. j. 2 As 82/2012 – 13), skutečnost, že stěžovatel je s formálními podmínkami podání žaloby (včetně povinnosti zaplatit soudní poplatek za žalobu) velice dobře obeznámen, a konečně i okolnost, že poučovací povinnost soudu plynoucí z § 36 odst. 1 s. ř. s. se v případě stěžovatele v převážné většině sporů, které před správními soudy vedl, ukázala být nadbytečnou a formální, neboť soudní poplatek stejně neuhradil. Kromě toho zdejší soud poukazuje na skutečnost, že od právní moci jeho rozsudku ze dne 30. 4. 2014, č. j. 9 As 25/2014 - 11 (14. 5. 2014), do právní moci usnesení krajského soudu o zastavení řízení (6. 6. 2014) uplynuly více než tři týdny, během nichž mohl stěžovatel soudní poplatek uhradit. Případná opakovaná výzva krajského soudu k zaplacení soudního poplatku a stanovení nové lhůty by ve stěžovatelově případě skutečně neměla valného praktického významu.

Konečně pokud jde o stěžovatelovu námitku, že vyhodnotí-li krajský soud podání jako žalobu na ochranu před nezákonným zásahem, není namístě, aby takové podání zařadil do rejstříku „*Na*“, zde lze stěžovateli přisvědčit. Podle Instrukce Ministerstva spravedlnosti

pokračování

č. 505/2001 - Org., kterou se vydává vnitřní a kancelářský řád pro okresní, krajské a vrchní soudy, spadají žaloby na ochranu před nezákonným zásahem pod agendu „ostatní věci správního soudnictví“, pro kterou je vyhrazen rejstřík „A“. Je tak nutno dospět k závěru, že krajský soud chybně zařadil stěžovatelovo podání do rejstříku „Na“ (i s přihlédnutím k tomu, že původně příslušný Krajský soud v Brně zapsal věc při jejím nápadu do rejstříku „A“). Tento postup, spočívající výlučně v nesprávném formálním označení věci ovšem nemůže mít na zákonnost napadeného usnesení jakýkoli vliv.

Vzhledem k tomu, že soudní poplatek za řízení o žalobě nebyl stěžovatelem zaplacen, postupoval krajský soud správně, pokud podle § 9 odst. 1 zákona o soudních poplatcích řízení o ní zastavil. Kasační stížnost byla posouzena jako nedůvodná, a proto ji Nejvyšší správní soud zamítl (§ 110 odst. 1 *in fine* s. ř. s.).

Výrok o náhradě nákladů řízení se opírá o § 60 odst. 1 s. ř. s., ve spojení s § 120 s. ř. s., podle kterého, nestanoví-li tento zákon jinak, má účastník, který měl ve věci plný úspěch, právo na náhradu nákladů řízení před soudem, které důvodně vynaložil proti účastníkovi, který ve věci úspěch neměl. Stěžovatel byl v dané věci neúspěšný; právo na náhradu nákladů řízení mu proto nenáleží. Pokud jde o procesně úspěšného účastníka – žalovaného, v jeho případě nebylo zjištěno, že by mu v souvislosti s tímto řízením nějaké náklady vznikly. Náhrada nákladů řízení o kasační stížnosti mu proto nebyla přiznána.

P o u č e n í : Proti tomuto rozsudku **n e j s o u** opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 28. srpna 2014

Mgr. Radovan Havelec
předseda senátu